EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 16. 4. 2025
COM(2025) 171 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A DVORU AUDÍTOROV

Hodnotenie Výkonnnej agentúry pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny, Výkonnej agentúry pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru, Výkonnej agentúry pre malé a stredné podniky, Výkonnej agentúry Európskej rady pre výskum, Výkonnej agentúry pre inovácie a siete a Výkonnej agentúry pre výskum

{SWD(2025) 87 final} - {SWD(2025) 88 final} - {SWD(2025) 89 final} -
{SWD(2025) 90 final} - {SWD(2025) 91 final} - {SWD(2025) 92 final}

Slovník

Termín alebo akronym	***Význam alebo vymedzenie pojmu***
Agentúry	výkonné agentúry
CBA	analýza nákladov a prínosov
CHAFEA	Výkonná agentúra pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny
CINEA	Európska výkonná agentúra pre klímu, infraštruktúru a životné prostredie
Komisia	Európska komisia
EACEA	Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru
EASME	Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky
EISMEA	Výkonná agentúra pre Európsku radu pre inováciu a MSP
ERCEA	Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum
EÚ	Európska únia
HADEA	Európska výkonná agentúra pre zdravie a digitalizáciu
HR	ľudské zdroje
INEA	Výkonná agentúra pre inovácie a siete
IT	informačné technológie
REA	Európska výkonná agentúra pre výskum
SFS	špecifický finančný výkaz
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

1. ÚVOD

Európska únia sa snaží dosiahnuť stanovené ciele a v rámci tejto snahy podporuje širokú škálu politických oblastí prostredníctvom celého radu programov financovania. Programy poskytujú granty a iné formy financovania členským štátom, podnikom, výskumníkom, mimovládnym organizáciám a ďalším subjektom.

V súlade s článkom 317 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) je za plnenie rozpočtu zodpovedná Komisia. Komisia v súlade s článkom 62 nariadenia o rozpočtových pravidlách[1] plní rozpočet rôznymi spôsobmi: priamo, v rámci zdieľaného riadenia s členskými štátmi alebo nepriamo zverením úloh súvisiacich s plnením rozpočtu tretím stranám (napríklad krajinám mimo EÚ, organizáciám členských štátov, medzinárodným organizáciám, subjektom verejno-súkromného partnerstva).

Po prijatí nariadenia 58/2003[2] sa Komisia rozhodla, že bude účinnejšie a efektívnejšie delegovať riadenie niektorých úloh súvisiacich s vykonávaním niektorých priamo riadených programov na svoje výkonné agentúry. Komisia na tieto agentúry postupne delegovala čoraz viac programov financovania EÚ. Umožnilo jej to sústrediť sa na svoje hlavné inštitucionálne úlohy.

Výkonné agentúry sú orgány Únie s právnou subjektivitou, ktoré vykonávajú programy financovania EÚ, riadia niektoré alebo všetky fázy životnosti projektov, vykonávajú na tento účel potrebné kontroly a plnia príslušné rozpočty. Sú to autonómne orgány pod dohľadom Komisie.

Outsourcing riadiacich úloh výkonným agentúram však musí ostať v medziach, ktoré určuje inštitucionálny systém, ako je to stanovené v ZFEÚ. Znamená to, že úlohy pridelené inštitúciám v ZFEÚ, ktoré si vyžadujú diskrečné právomoci v rámci uskutočňovania politických rozhodnutí, nemôžu byť predmetom outsourcingu. Outsourcing by okrem toho mal podliehať analýze nákladov a prínosov.

Činnosť každej výkonnej agentúry sa hodnotí každé tri roky s cieľom posúdiť, či funguje dobre a či sa dosiahli výsledky očakávané v analýze nákladov a prínosov *ex ante*[3]. Táto správa zahŕňa hodnotenia šiestich výkonných agentúr, ktoré Komisia poverila vykonávaním programov v rámci viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020:

- Výkonná agentúra pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny (CHAFEA)[4]
- Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA)[5]
- Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky (EASME)[6]

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

[2] Nariadenie Rady (ES) č. 58/2003 z 19. decembra 2002, ktoré stanovuje štatút výkonných orgánov, ktorým majú byť zverené niektoré úlohy v rámci riadenia programov Spoločenstva (Ú. v. ES L 11, 16.1. 2003, s. 1, http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj).

[3] Článok 25 nariadenia Rady (ES) č. 58/2003 z 19. decembra 2002.

[4] Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/770/EÚ zo 17. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Výkonná agentúra pre spotrebiteľov, zdravie a potraviny, zmenené vykonávacím rozhodnutím Komisie 2014/927/EÚ.

[5] Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/776/EÚ z 18. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru.

[6] Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/771/EÚ zo 17. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky.

- Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum (ERCEA)[7]
- Výkonná agentúra pre inovácie a siete (INEA)[8]
- Výkonná agentúra pre výskum (REA)[9]

Presné obdobie hodnotenia sa líši v závislosti od agentúry, keďže boli vytvorené v rôznych termínoch. V prípade agentúr CHAFEA, INEA a EASME sa jednotlivé hodnotenia vzťahujú na obdobie rokov 2017 až 2021, zatiaľ čo v prípade agentúr EACEA, ERCEA a REA sa vzťahujú na obdobie rokov 2018 až 2021.

V hodnoteniach sa posudzovalo, či každá agentúra plnila svoje úlohy účinným a efektívnym spôsobom, ako aj to, či sa v riadení jej portfólia vyskytli prekrývania, nedostatky alebo nezrovnalosti. Skúmalo sa aj to, či existuje jasné vymedzenie úloh medzi agentúrou a jej materskými generálnymi riaditeľstvami alebo inými výkonnými agentúrami.

Hodnotenia zahŕňali spätnú analýzu nákladov a prínosov a porovnávala sa v nich skutočná výkonnosť v priebehu trojročného obdobia hodnotenia s výkonnosťou, ktorá sa predpokladala v *ex ante* analýze nákladov a prínosov[10]. Všetky hodnotenia sú doplnené externými štúdiami[11], v ktorých sa uplatňovala rovnaká metodika a zásady Komisie pre lepšiu právnu reguláciu[12].

Pandémia ochorenia COVID-19 ovplyvnila ku koncu ich mandátu činnosť všetkých výkonných agentúr. Hoci sa pri riešení pandémie riadili usmerneniami Komisie, ich činnosti sa museli prispôsobiť, pokiaľ ide o každodenné pracovné postupy (napr. digitalizácia procesov, práca z domu a spolupráca na diaľku) a riadenie projektov (napr. predĺženia alebo pozastavenia projektov, čo viedlo k úpravám a zmenám v harmonograme preskúmaní a platieb). Bol to kľúčový moment aj pri príprave ďalšieho viacročného finančného rámca.

Celkovo možno konštatovať, že mnohé z oblastí, v ktorých je potrebné vykonať zlepšenia, ktoré boli navrhnuté v štúdiách podporujúcich hodnotenie, sa od pandémie už riešili a navrhlo sa nové rozdelenie delegovaných programov medzi agentúry s cieľom zabezpečiť väčšiu konzistentnosť a uľahčiť synergie a efektívnosť.

Od 1. apríla 2021 boli vytvorené nové agentúry v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 ako nástupcovia agentúr INEA, EACEA, EASME, REA a ERCEA. Agentúra CHAFEA bola zároveň zrušená a bola vytvorená nová agentúra – Európska výkonná agentúra pre zdravie a digitalizáciu (HADEA).

Hodnotenie šiestich výkonných agentúr umožnilo vykonať porovnávaciu analýzu na základe súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov, ako je podrobnejšie uvedené ďalej v texte.

---

7 Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/779/EÚ zo 17. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum.

8 Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/801/EÚ z 23. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Výkonná agentúra pre inovácie a siete.

9 Vykonávacie rozhodnutie Komisie 2013/778/EÚ z 13. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum.

10 Analýza nákladov a prínosov týkajúca sa delegovania určitých úloh v súvislosti s vykonávaním programov EÚ na roky 2014 – 2020 na výkonné agentúry – záverečná správa Komisie z 19. augusta 2013.

11 Štúdie: CHAFEA; EACEA; EASME; ERCEA; INEA; REA

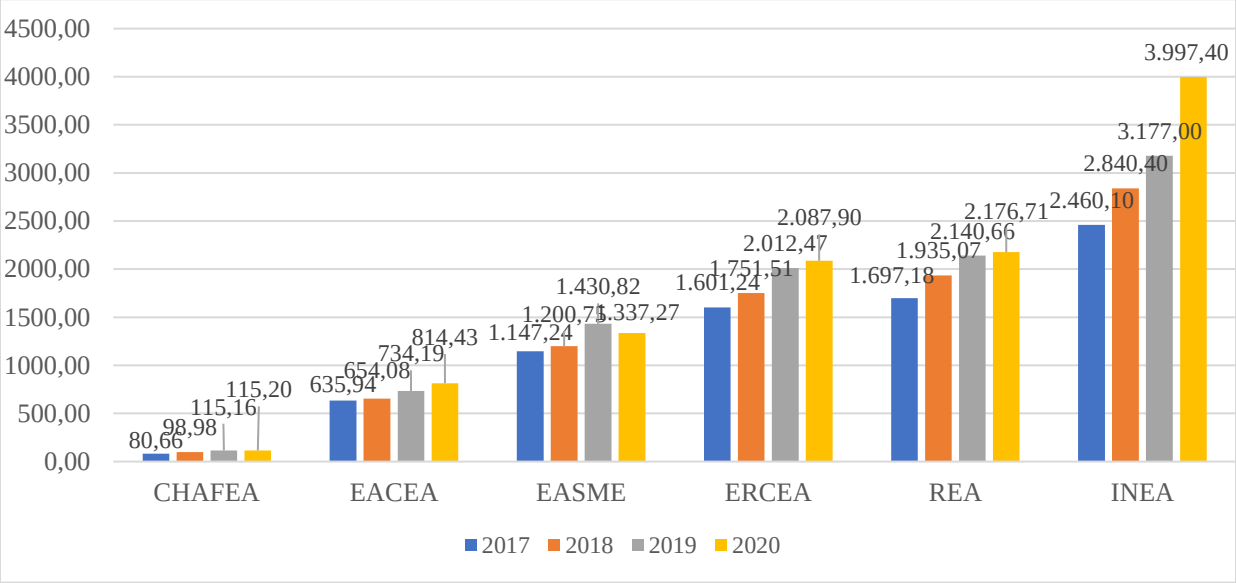
12 Usmernenia Komisie pre lepšiu právnu reguláciu SWD (2021) 305 final a súbor nástrojov. Usmernenia sa uplatnili primeraným spôsobom. Hodnotiace kritériá „pridanej hodnoty EÚ“ a „relevantnosti“ nebolo potrebné posudzovať, keďže agentúry plnia úlohy, ktoré na ne preniesla Komisia, a tieto kritériá sa posudzujú pri hodnotení programov.

2. CELKOVÝ VÝKON

Celkovo všetky agentúry efektívne realizovali delegované programy a dosiahli dobré výsledky vo väčšine kľúčových ukazovateľov výkonnosti, pričom plnili rastúce prevádzkové rozpočty. Agentúry sa usilovali o zvýšenie efektívnosti a dosiahli ho prostredníctvom širokého radu opatrení, od interných opatrení (reorganizácia, zjednodušenie procesov a postupov) až po inštitucionálne a prierezovejšie opatrenia, ako napríklad konsolidácia validačných služieb pre všetky programy v agentúre REA a zavedenie zjednodušených pravidiel a postupov pre program Horizont 2020[13]. Efektívnosť agentúr zvýšilo aj neustále zlepšovanie miestnych aj podnikových IT nástrojov.

Nárast prevádzkových rozpočtov agentúr počas analyzovaného obdobia je uvedený ďalej v texte. K najväčšiemu nárastu medzi rokmi 2017 a 2021 došlo v agentúre INEA (62 %) a v agentúre CHAFEA (42 %), zatiaľ čo najmenší nárast bol v agentúre EASME (17 %).

Operačný rozpočet (v miliónoch EUR) z hľadiska platieb v agentúrach v rokoch 2017 – 2020

Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

Ukazovatele pre výkonné agentúry súvisia s finančným riadením, a najmä s včasným hodnotením návrhov a finalizáciou grantov (včasné informovanie, udelenie grantu a realizácia platieb). Agentúry splnili väčšinu ukazovateľov týkajúcich sa riadenia grantov a finančného riadenia, hoci boli zaznamenané určité odchýlky, ako sa podrobnejšie uvádza v pracovných dokumentoch útvarov Komisie priložených k tejto správe.

Pandémia ochorenia COVID-19 so sebou priniesla ďalšie výzvy v oblasti riadenia projektov a agentúry preukázali flexibilitu pri svojej reakcii tým, že neustále monitorovali, upravovali svoje

[13] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020).

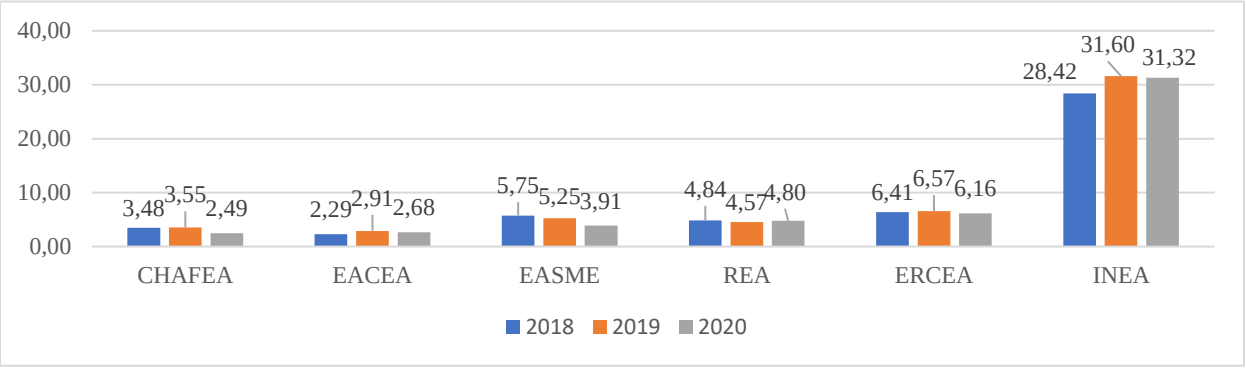
postupy a zavádzali nové opatrenia týkajúce sa financovania[14], aby reagovali na potreby vyplývajúce z pandémie.

Za týchto okolností sa niektorým agentúram dokonca podarilo zlepšiť svoju výkonnosť v niektorých špecifických aspektoch. Agentúry REA a INEA napríklad zvýšili podiel platieb uskutočnených v zmluvnom termíne a agentúra ERCEA zjednodušila svoj postup zmeny grantu.

V dôsledku vypuknutia pandémie sa zaznamenali aj menšie oneskorenia pri vykonávaní delegovaných opatrení. V prípade agentúry REA sa podiel grantov uzavretých v rámci cieľovej lehoty na udelenie grantu v roku 2020 znížil o 2 percentuálne body a dosiahol 98 %, keďže žiadatelia požiadali o dodatočný čas pre svoje konzorciá na splnenie potrebných administratívnych povinností pred podpisom dohody o grante. V prípade agentúry EASME boli príkladmi týchto oneskorení predĺženie termínov realizácie projektov alebo úprava výstupov v prípadoch, keď pandemické obmedzenia znemožnili ich realizáciu. Pribudli ďalšie aktivity, ktoré ovplyvnili pracovné zaťaženie, ako napríklad celoeurópsky programovací maratón Európskej rady pre inovácie zameraný na riešenie výziev súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19 alebo dodávateľský reťazec poradenských služieb, ktorý zaviedla sieť Enterprise Europe Network. V prípade agentúry EACEA sú oneskorenia spôsobené pandémiou spojené so samotnou povahou programov (štúdium mladých ľudí v zahraničí alebo kultúrne/audiovizuálne projekty).

Z hľadiska rozpočtu na jedného prevádzkového zamestnanca dosiahla agentúra INEA v porovnaní s ostatnými agentúrami najvyššiu hodnotu. Bolo to preto, že v rámci programu Nástroj na prepájanie Európy (NPE)[15] mala v priemere väčšie granty. Agentúry vykonávajúce výskumné programy dosiahli lepšie výsledky ako agentúry EACEA a CHAFEA. V prípade agentúry EACEA to bolo spôsobené zložitosťou a rozmanitosťou jej portfólia programov, rozmanitou povahou žiadateľov a prijímateľov, vysokým objemom žiadostí a grantov, ako aj s tým, že v priemere išlo o malé granty. V prípade agentúry CHAFEA to bolo spôsobené malou veľkosťou agentúry, rozmanitosťou jej programového portfólia, nedostatkom doplnkových činností a synergií.

Rozpočet na jedného prevádzkového zamestnanca (ekvivalent plného pracovného času) v záväzkoch (v miliónoch EUR) vo všetkých agentúrach, 2018 – 2020

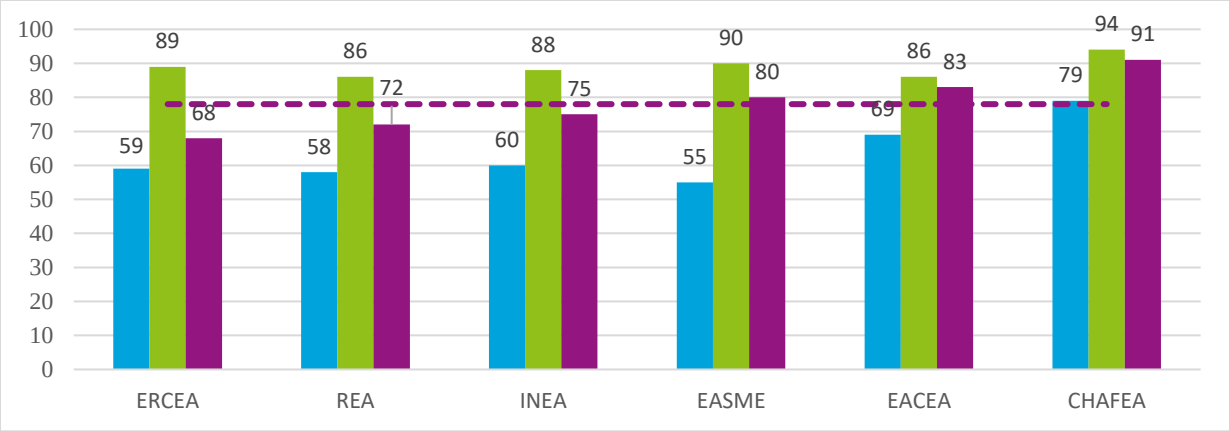
Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

[14] V prípade agentúry CHAFEA.

[15] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013 z 11. decembra 2013 o zriadení Nástroja na prepájanie Európy.

Celkovú kvalitu služieb poskytovaných agentúrami pozitívne hodnotili príjemcovia (86 % až 94 %)[16] a experti (92 % až 99 %) a v menšej miere neúspešní žiadatelia (55 % do 79 %), ako je podrobne uvedené ďalej v texte:

Miera spokojnosti neúspešných žiadateľov a príjemcov vo všetkých agentúrach

Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

Pokiaľ ide o zákonnosť a správnosť transakcií, Komisia stanovuje rámcové programy výskumu a stratégie vnútornej kontroly a je zodpovedná za výber účastí, ktoré sa majú podrobiť auditu, ako aj za určenie intenzity audítorských testov *ex post*, ktoré sa majú vykonať. Zostatkové miery chybovosti boli vo väčšine častí delegovaných programov pod prahovou hodnotou. Niektoré agentúry však zaznamenali pri určitých častiach programov miery chybovosti nad prahovou hodnotou – napríklad agentúra REA v prípade vesmíru, bezpečnosti a opatrení MSP v rámci siedmeho rámcového programu[17], čo možno do veľkej miery pripísať zložitosti tohto systému.

V prípade agentúry EASME bola prahová hodnota zostatkovej miery chybovosti v rokoch 2018 a 2020 systematicky prekračovaná v prípade programov CIP-IEE II a CIP-Eco-Innovation[18], ako aj v prípade programu COSME[19]. Boli však prijaté zmierňujúce opatrenia, ako napríklad lepšie informovanie príjemcov a zlepšenie kontrolných mechanizmov *ex ante*.

[16] Percentuálne rozpätie predstavuje najmenšie a najväčšie percento kladných odpovedí pre každú príslušnú kategóriu respondentov.

[17] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)

[18] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES z 24. októbra 2006, ktorým sa ustanovuje rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 – 2013).

[19] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1287/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program pre konkurencieschopnosť podnikov a malé a stredné podniky (COSME) (2014 – 2020).

V prípade agentúry INEA prekročili zostatkové miery chybovosti vopred stanovené ciele pre NPE v oblasti telekomunikácií v rokoch 2019 a 2020, a to z dôvodu vysokého výskytu účasti mimovládnych organizácií a MSP, vysokého percenta osobných nákladov medzi vykázanými nákladmi a obmedzeného používania osvedčení o finančných výkazoch.

Agentúra CHAFEA mala v roku 2019 vysokú zostatkovú mieru chybovosti v prípade programu v oblasti verejného zdravia[20] v dôsledku jedného *ex post* auditu, ktorý viedol k vysokej sume vymáhania (približne 75 000 EUR a viac ako 50 % príspevku EÚ), ktorá bola zahrnutá do vzorky. Agentúry ERCEA a EACEA nezaznamenali počas obdobia hodnotenia zostatkové miery chybovosti nad prahovou hodnotou.

Všetky agentúry zaviedli a priebežne aktualizovali svoje postupy vnútornej kontroly, aby zabezpečili primerané riadenie všetkých rizík súvisiacich so zákonnosťou a správnosťou príslušných transakcií. Agentúra INEA zaviedla zastrešujúcu kontrolnú stratégiu s veľkým počtom kontrolných mechanizmov a mechanizmov podávania správ. Vďaka tomu bolo možné pozorne sledovať pokrok v plnení cieľov a včas a účinne predchádzať potenciálnym rizikám a zmierňovať ich. Agentúry REA a ERCEA takisto zlepšili svoje operácie a prijali nápravné opatrenia na riešenie pripomienok alebo odporúčaní uvedených vo výročných správach Európskeho dvora audítorov a vo všetkých ostatných audítorských správach.

Agentúra EACEA začala hĺbkovú revíziu svojho systému vnútornej kontroly a počas obdobia hodnotenia vykonávala dôsledné zlepšenia s cieľom reagovať na prijaté odporúčania auditu. V tejto súvislosti agentúra EACEA realizovala aj projekt transformácie agentúry EACEA a centralizáciou určitých obchodných procesov a postupov v rámci programov v horizontálnych podporných jednotkách dosiahla vnútorné synergie. Vďaka tomu bolo možné uskutočniť rozsiahlu internú mobilitu na podporu kariérneho rastu a čo najlepšieho využitia kompetencií zamestnancov. Agentúra EACEA do konca obdobia hodnotenia preukázala účinný a spoľahlivý systém vnútornej kontroly, ktorý je v súlade so zásadami riadneho finančného riadenia.

Agentúra EASME primerane riešila všetky záležitosti zistené počas obdobia hodnotenia, ako napríklad aktualizáciu svojej politiky týkajúcej sa citlivých pracovných miest[21], a informovala o tom v nasledujúcich výročných správach o činnosti[22].

Agentúra CHAFEA systematicky preskúmala dostupné výsledky kontrol a ukazovatele a zaoberala sa zisteniami a odporúčaniami z auditu. Počas obdobia hodnotenia neustále zlepšovala svoje finančné riadenie, a to vypracovaním konsolidovanej viacročnej stratégie kontroly transakcií, revíziou finančných tokov, zefektívnením kontrol a pracovných postupov, vypracovaním a vykonávaním vlastnej stratégie boja proti podvodom.

Počas obdobia hodnotenia sa celkový počet obsadených pracovných miest zvýšil v každej agentúre (okrem agentúry EACEA). Najväčší nárast počtu zamestnancov bol zaznamenaný v agentúrach CHAFEA (zo 61 v roku 2017 na 77 v roku 2020, t. j. o 26 %) a INEA (z 249 v roku 2017 na 312

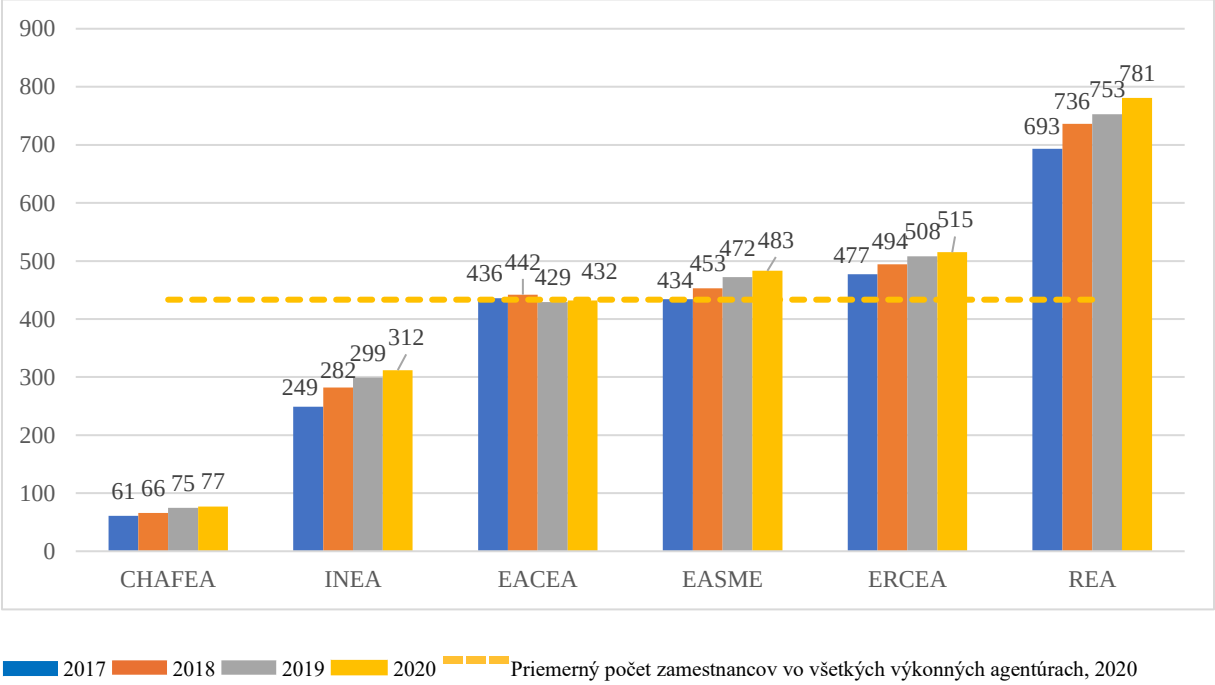
[20] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1350/2007/ES z 23. októbra 2007, ktorým sa ustanovuje druhý akčný program Spoločenstva v oblasti zdravia (2008 – 13).

[21] Audit agentúr EÚ za rok 2018 v skratke (europa.eu).

[22] Výročná správa o činnosti za rok 2019.

v roku 2020, t. j. o 25 %). Prevažná väčšina zamestnancov agentúr bola pridelená na vykonávanie programu a len v obmedzenej miere na podporné funkcie.

Počet pracovných miest (skutočne obsadených) vo všetkých agentúrach v rokoch 2017 – 2020

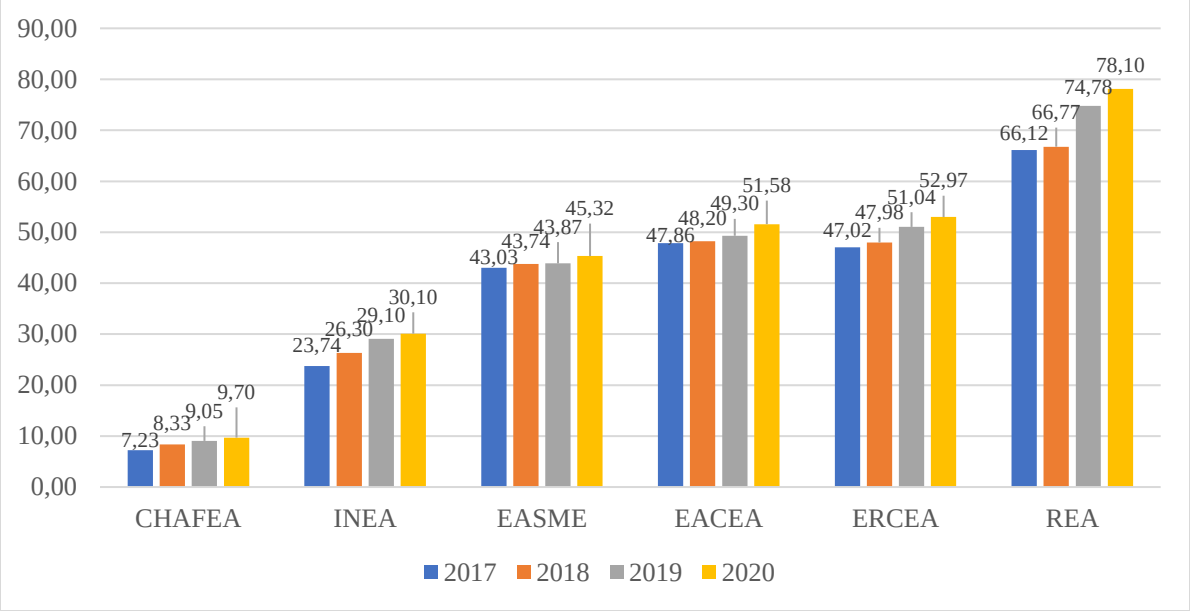

Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

Administratívny rozpočet všetkých agentúr sa počas obdobia hodnotenia zvýšil v súlade s rastom prevádzkového rozpočtu. Najväčší nárast bol zaznamenaný v agentúrach CHAFEA (34 %)[23] a INEA (27 %), najmenší v agentúrach EASME (5 %) a EACEA (8 %).

[23] Vysvetľuje sa to podobným zvýšením i) spravovaného prevádzkového rozpočtu a ii) počtu zamestnancov agentúry.

Administratívny rozpočet (v miliónoch EUR) z hľadiska platieb v agentúrach, 2017 – 2020

Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

3. EFEKTÍVNOSŤ VYNALOŽENÝCH NÁKLADOV

V retrospektívnej analýze nákladov a prínosov sa analyzovalo, do akej miery každá agentúra dosiahla svoje výsledky pri nižších nákladoch, ako by to bolo v prípade interného riadenia zo strany Komisie.

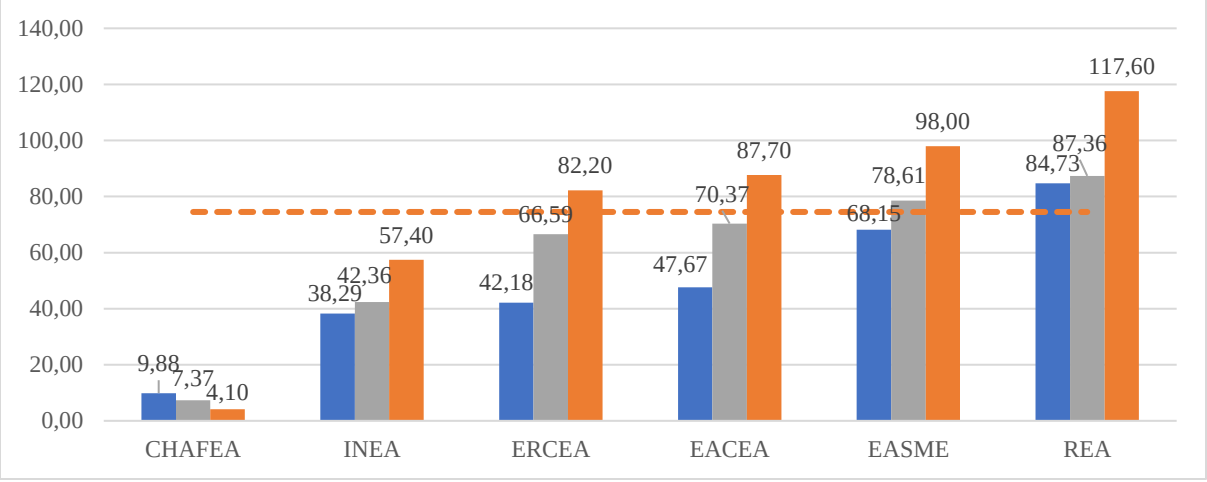
Analýzou sa odhalilo, že skutočné náklady scenára so zapojením výkonnej agentúry boli podstatne nižšie ako odhadované náklady interného scenára. Podobne ako v minulom hodnotení[24], skutočné úspory väčšiny agentúr (s výnimkou agentúry CHAFEA) do značnej miery prekročili pôvodné odhady úspor. Priemerné skutočné úspory vo všetkých agentúrach predstavovali 74,5 milióna EUR.

Agentúra CHAFEA dosiahla nižšie úspory, ako sa pôvodne odhadovalo (4,1 milióna EUR v porovnaní so 7,37 milióna EUR v špecifickom finančnom výkaze a 9,88 milióna EUR v analýze nákladov a prínosov). Vysvetľuje sa to vyššími než odhadovanými nákladmi na zamestnancov agentúry CHAFEA[25], ktoré neboli plne kompenzované nižšími než očakávanými režijnými nákladmi (výdavky na infraštruktúru a prevádzku a výdavky na podporu programu).

[24] Správa Komisie COM(2020) 184.

[25] Vyššie náklady na zamestnancov agentúry CHAFEA môžu súvisieť s: i) jej umiestnením v Luxembursku, v regióne s vyššími životnými nákladmi, čo si vyžadovalo, aby agentúra ponúkala pozície vo vyšších triedach, aby prilákala vhodných uchádzačov; ii) potrebou súbežného riadenia viacerých programov, čo si vyžaduje viac špecializovaných zamestnancov a iii) malou veľkosťou agentúry, ktorá v porovnaní s inými agentúrami zvýšila vplyv lepšie platených zamestnancov (stredný a vrcholový manažment) na priemerný plat.

Úspory v priebehu obdobia hodnotenia v rokoch 2017/2018 – 2021, odhad v porovnaní so skutočnými úsporami (v miliónoch EUR) [26]

Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

Štúdia na podporu hodnotenia však odhalila aj vyššie skutočné náklady v rámci výdavkov súvisiacich so zamestnancami (hlava I) v porovnaní s pôvodnými odhadmi ako spoločný znak všetkých agentúr. Stalo sa tak napriek tomu, že skutočný počet zamestnancov a zloženie zamestnancov financovaných z príspevku EÚ zodpovedali odhadom v špecifickom finančnom výkaze.

Toto zvýšenie je čiastočne spôsobené tým, že v pôvodných odhadoch nákladov sa úplne nepredpokladala valorizácia platov, povýšenia a zvyšovanie potrieb zamestnancov. Okrem toho skutočné priemerné náklady na zamestnancov agentúr boli vyššie ako odhadované priemerné náklady na zamestnancov, čiastočne preto, že agentúry mali zamestnancov na pozíciách vo vyššej triede (s lepšími zručnosťami v oblasti informačných technológií), čo im umožnilo sústrediť zdroje na úlohy viac súvisiace s obsahom (skutočnosť zistená v hodnotení agentúry REA), alebo z dôvodu potreby špecializovaných zamestnancov na riadenie viacerých programov súbežne (v agentúre CHAFEA), alebo jednoducho z dôvodu zachovania atraktívnosti práce v agentúre vzhľadom na vyššie životné náklady v Luxembursku (v prípade agentúry CHAFEA).

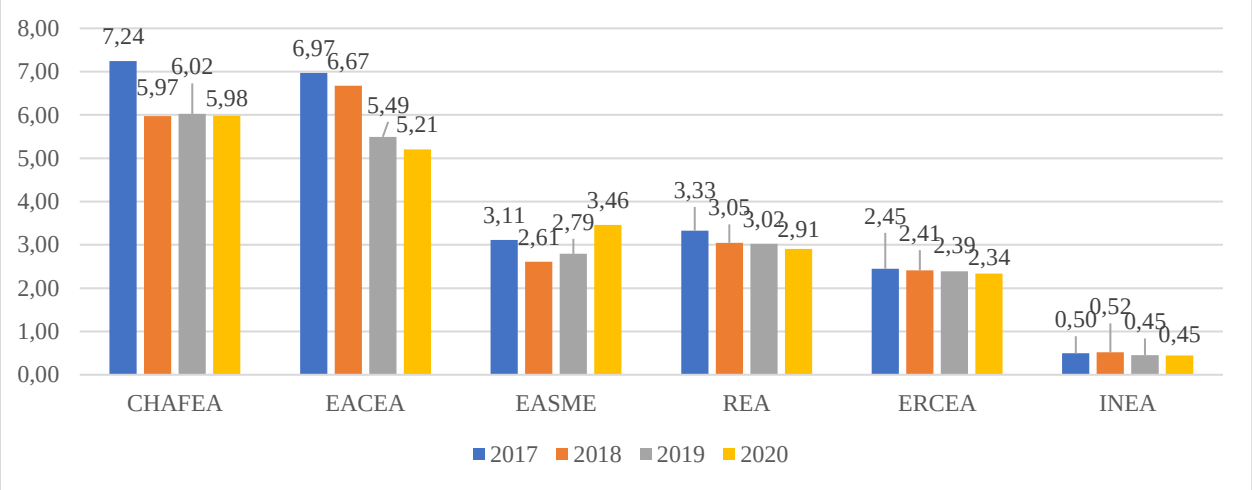
Vyššie výdavky na zamestnancov v hlave I boli kompenzované nižšími skutočnými výdavkami v hlave II – *Výdavky na infraštruktúru a prevádzku* a v hlave III – *Výdavky na podporu programu*.

[26] V grafe sú znázornené úspory všetkých agentúr na účel ich vzájomného porovnania. V prípade agentúry REA sa však jej mandát v roku 2018 ďalej predĺžil a v pôvodnej analýze nákladov a prínosov z roku 2013 sa táto zmena jej úloh a pracovného zaťaženia nezohľadnila.

Ďalším ukazovateľom, ktorým sa merala nákladová účinnosť agentúr, sú náklady na riadenie programu, ktoré predstavujú pomer medzi administratívnym a prevádzkovým rozpočtom z hľadiska realizovaných záväzkov. V hodnotení sa ukázalo, že väčšina agentúr sa časom stala nákladovo efektívnejšou, s výnimkou agentúry EASME, v prípade ktorej sa pomer zvýšil z 3,11 % v roku 2017 na 3,46 % v roku 2020, ale zostal blízko priemerného pomeru 3,39 % a pod cieľovou hodnotou 5,5 %.

K najvýraznejšiemu zlepšeniu v súvislosti s nákladmi na riadenie programu prišlo v agentúrach EACEA a CHAFEA, kde sa tento pomer zlepšil o 1,76 percentuálneho bodu (zo 6,97 % v roku 2017 na 5,21 % v roku 2020), resp. o 1,26 percentuálneho bodu (zo 7,24 % na 5,98 % v rovnakom období). Tieto agentúry však mali vyššie náklady na riadenie programu v porovnaní s priemerným pomerom 3,39 % vo všetkých agentúrach v roku 2020.

Náklady na riadenie programu (pomer medzi administratívnym a prevádzkovým rozpočtom vo forme záväzkov) vo všetkých agentúrach, 2017 – 2020

Zdroj: Štúdia na podporu trojročných hodnotení výkonných agentúr

4. KOHERENTNOSŤ

Ako už bolo uvedené, agentúry boli vyhodnotené ako nákladovo efektívne štruktúry na riadenie vykonávania programu v porovnaní s interným scenárom. Portfólio niektorých agentúr však tvorili rôzne programy (EACEA, EASME, INEA, CHAFEA) alebo rovnaké programy, ale v rôznom tematickom spektre (REA, ERCEA).

Tým sa vytvorilo zložité pracovné prostredie (vysoké pracovné zaťaženie a administratívna záťaž, rozdielne pravidlá a postupy, koordinácia s veľkým počtom materských generálnych riaditeľstiev) a obmedzili sa možnosti zlepšenia riadenia programu a využitia synergií a komplementarity. Preto bolo potrebné zmenšiť aj rozsah ich portfólia ako sa to urobilo v súčasnom viacročnom finančnom rámci.

Celkovo sa pri hodnotení všetkých agentúr a všetkých delegovaných programov zistilo jasné a primerané vymedzenie úloh medzi nimi a ich materskými generálnymi riaditeľstvami a v súlade s právnym rámcom a memorandom o porozumení sa nezistilo žiadne prekrývanie.

V prípade agentúry CHAFEA sa v správe útvaru pre vnútorný audit[27] uvádza, že oblasť, ktorú je potrebné zlepšiť, je vymedzenie úloh týkajúcich sa misií na vysokej úrovni. Tomuto problému sa pozornosť venovala v internom usmernení, ktoré v roku 2018 vypracovali agentúra CHAFEA a Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Ďalšie opatrenia boli zavedené počas prevodu portfólia programu podpory poľnohospodárskych výrobkov[28] z agentúry CHAFEA na agentúru REA vo forme revidovaných usmernení o spolupráci a vypracovania osobitného memoranda o porozumení so špecifickými požiadavkami na vykonávanie i) informačných a ii) propagačných opatrení pre poľnohospodárske výrobky.

Pokiaľ ide o spoločné, prierezové problémy, v hodnotení sa zistila potreba vytvoriť štruktúrovaný rámec na systémové poskytovanie spätnej väzby politike v kombinácii s mechanizmom na riešenie individuálnych požiadaviek politiky. Táto téma sa riešila v rámci súčasného viacročného finančného rámca.

5. ZÁVER A ZÍSKANÉ POZNATKY

Celkovo sa agentúry ukázali ako nákladovo efektívne štruktúry na vykonávanie programov financovania z prostriedkov EÚ, ktoré prinášajú značné úspory v porovnaní s interným scenárom. Dosiahli svoje hlavné ciele a splnili väčšinu kľúčových ukazovateľov výkonnosti. Hlavné zainteresované strany ocenili ich služby, o čom svedčí ich vysoká miera spokojnosti.

Pre každú agentúru bolo identifikovaných niekoľko poznatkov a oblastí na zlepšenie, ktoré sú podrobnejšie opísané v pracovných dokumentoch útvarov Komisie priložených k tejto správe. Väčšina získaných poznatkov bola zohľadnená pri delegovaní vykonávania programu v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a bude posúdená v ďalšom trojročnom hodnotení nástupníckych agentúr na obdobie rokov 2021 – 2024.

[27] Konečná audítorská správa o systéme riadenia a kontroly agentúry CHAFEA pri vykonávaní opatrení na podporu poľnohospodárskych výrobkov – 15. septembra 2017.

[28] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1144/2014 z 22. októbra 2014 o informačných a propagačných akciách týkajúcich sa poľnohospodárskych výrobkov uskutočňovaných na vnútornom trhu a v tretích krajinách.